LATVIJAS NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

LNSO SEZONAS NOSLĒGUMA KONCERTS. VINETA SAREIKA UN TARMO PELTOKOSKI

LNSO SEASON CLOSING CONCERT. VINETA SAREIKA AND TARMO PELTOKOSKI

2025. gada 13. jūnijā plkst. 19.00 Dzintaru koncertzālē
13 June 2025 at 7 PM at Dzintari Concert Hall

VINETA SAREIKA — vijole | violin
Diriģents | Conductor **TARMO PELTOKOSKI**

Koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert is broadcast live by the Latvian Radio 3 *Klasika*

Koncertu finansiāli atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds
The concert is financially supported by the State Culture Capital Foundation of Latvia

Koncerta dienā iepazīsties ar programmu šeit:
The programme for tonight's concert is available here:

I DAĻA | PART I

PĒTERIS VASKS (1946)

Vox amoris vijolei un stīgu orķestrim (2009)
Vox amoris for Violin and Strings (2009)

25′

II DAĻA | PART II

GUSTAVS MĀLERS (*Gustav Mahler*, 1860–1911)

Sestā simfonija laminorā (t. s. "Traģiskā", 1903-04/1906)
Symphony no. 6 in A minor (*Tragische*, 1903-04/1906)

I. *Allegro energico, ma non troppo. Heftig, aber markig* | Ātri un enerģiski, taču nesteidzoties. Strauji, bet spēcīgi
II. *Scherzo: Wuchtig* | Skerco: sparīgi
III. *Andante moderato* | Mēreni soļos
IV. *Finale: Sostenuto — Allegro moderato — Allegro energico* | Fināls: savaldīgi — vidēji ātri — ātri un enerģiski

90′

Kultūras ministrija
VALSTS KULTŪRKAPITĀLA FONDS
NEIBURGS
Garage demokrātiskā vīna bārs
ir
DELFI
3 Latvijas Radio Klasika
MŪZIKAS SAULE

VASKS

Pēteris Vasks par ***Vox amoris***:
"Sāku sacerēt šo fantāziju 2008. gada rudenī. 2009. gada pavasarī 344 taktu partitūrā ievilku divas pēdējās strīpas. Ko vēlējos pavēstīt šajā opusā?

Vox amoris ir stāsts par pasaules lielāko spēku — mīlestību. Mīlestība bija, ir, un tā nekad nebeigsies. Manuprāt, solovijole un stīgu orķestris ir pats labākais sastāvs mīlestības stāsta izdziedāšanai. Viendaļīgā kompozīcija iesākas ar klusinātu stīgu tremolo. Tad ieskanas solo vijole — jautājot, meklējot, līdz tā izplaukst plašā kantilēnā, kuru balsta klusināts stīgu orķestra skanējums.

Cadenza I sasaista ievada kantilēnu ar skaņdarba centrālo posmu, ko veidoju no diviem skaņu viļņiem. Pirmais sākas klusi, nesteidzot, tad pieņemas spēkā un atkal noplok. Otrais vilnis plašāks, dramatiskāks. Solista partija kļūst sarežģītāka, aktīvāka loma orķestrim.

Cadenza II ievada kulminācijas zonu. Tajā vijole un orķestris apvienojas kopīgā dziedājumā — augstā reģistrā, visaugstākā intensitātē.

Uz klusa ērģeļpunkta fona ieskanas skaņdarba sākuma tēmas. Solovijole vēlreiz izdzied mīlestības tēmu un tad pamazām izdziest klusumā un cerībā.

Vox amoris sacerēju Ričardam Tonjeti un Austrālijas kamerorķestrim. Viņi pirmatskaņoja šo kompozīciju 2009. gada 14. oktobrī Sidnejā. Ceru, ka *Vox amoris* uzrunās klausītājus un pasauli darīs mīlestībai (kaut nedaudz) atvērtāku."

MĀLERS

Amerikāņu mūzikas pētnieks Alekss Ross raksta, ka neviens mīts par Gustavu Māleru neesot tik ļoti novazāts, kā tas, ka viņam dzīves laikā neesot izdevies gūt atzinību. Jā, kritiķi gandrīz vienmēr atrod ko peļamu, turpretim tālaika publika Mālera simfonijas uztver samērā labvēlīgi. Ross teic, ka, no vienas puses, Māleram patētiskā eksaltācijā liekas, ka viņš piedzimis nebrīdī un viņa īstais laiks vēl tikai nāks, bet, no otras puses, šim samērā neliela auguma muskuļotajam vīram ar ērgļa degunu (kā raksta Ross) ļoti rūp sava laika klausītāju slavinājums. Amerikāņu diriģents Leons Botsteins raksta: "Brieduma gados Mālers daudz biežāk piedzīvoja triumfu nekā sakāvi un no klausītājiem saņēma daudz vairāk jūsmas nekā noraidījuma."

Zināms, ka Leonardam Bernsteinam labpaticis uzskatīt sevi par Mālera mūzikas augšāmcēlēju pēc pusgadsimtu ilga klusuma. Bernsteins, protams, pārspīlē. Gandrīz uzreiz pēc komponista aiziešanas mūžībā notiek "Dziesmas par zemi" un Devītās simfonijas pirmatskaņojums. 1924. gadā Vīnē izskan divas daļas no nepabeigtās Desmitās simfonijas. Mālera simfonijas turpina diriģēt Bruno Valters, Oto Klemperers un Villems Mengelbergs. Amerikā Māleru propagandē Leopolds Stokovskis un jo sevišķi Ārons Koplends. Britu impērijā attieksme ir kritiskāka — piemēram, prominentais mūzikas kritiķis Džordžs Bernards Šovs uzskata, ka Mālera simfonijas ir otrās šķiras mūzika, un viņš nav vienīgais, kas tā domā. Tomēr nevar teikt, ka Mālera mūziku nespēlē. Nacionālsociālistu ieskatā Mālers gan ir deģenerāts, toties 30. gadu otrajā pusē

Austrijā (līdz brīdim, kad varu pārņem nacisti) Māleram ir apmēram tāda pati reputācija kā Vāgneram Vācijā.

Uzskata, ka Mālera mūzikas popularitātes uzvilnījums 50. gados saistīts ar skaņuplatēs ietilpināmā mūzikas apjoma palielināšanos — nu var spēlēt arī garākas simfonijas, un tā Mālers no koncertzālēm ienāk pilsoņu namos. Pēc tam nāk 1960. gads — Mālera simtgade, un tad patiešām sākas Leonarda Bernsteina uzvaras gājiens Mālera interpretācijas jomā.

Gustava Mālera darbu sarakstā ir agrīns klavierkvartets, uzmetums operai, kas pazudusi, pieklājīgs daudzums dziesmu, toskait slavenie cikli "Zēna brīnumrags", "Klejojošā puisieša dziesmas", "Dziesmas mirušiem bērniem" u. c., deviņas pabeigtas simfonijas, kurām pamatoti mēdz pieskaitīt arī lieldarbu "Dziesma par zemi", un viena nepabeigta simfonija, ko vēlāk, protams, pabeigs citi.

Gadsimtu mijā, kad publika sāk iepazīt Māleru kā komponistu, viņš ir Vīnes operas diriģents un direktors. Lai nokļūtu šajā postenī, Bohēmijas mazpilsētā Iglavā (mūsdienās Jihlavā) dzimušajam ebrejam Māleram jātop par Romas katoļu baznīcas avi. Vīnes galma opera ir viens no vadošajiem opernamiem tālaika Eiropā, un Mālers kļūst par vienu no ietekmīgākajiem sava laika operdiriģentiem un novatoriem operu iestudēšanas jomā.

Visu ziemas sezonu būdams aizņemts ar tiešajiem pienākumiem, komponēšanai Mālers veltī vasaras un daiļradīšanai nododas gleznainās vietās novietotos īpašos komponējamos namiņos: pirmais no tiem atrodas Šteinbahā (pa vidu starp Lincu un Zalcburgu), otro uzceļ Maiernigā (netālu no Klāgenfurtes), trešais atrodas Toblahā (mūsdienās tie ir Itālijas ziemeļi, pa vidu starp Zalcburgu un Bolcāno).

Gustava Mālera pirmās četras simfonijas ir skaidrojamas programmatiski, turklāt trim no tām ir dziedamas daļas. Klausītājiem nav jācenšas pašiem iztēlo-ties, par ko runa. Līdz ar Piekto simfoniju iestājas jaunas daiļrades periods — liriskais varonis (ja tāds tur vispār ir) zīmēts tikai simfoniskiem līdzekļiem. Vīnes galma operas direktoram patīk sevi rādīt kā viegli enigmatisku personu. Pie teksta Mālers atgriezīsies Astotajā simfonijā (Gētes "Fausta" noslēgums) un "Dziesmā par zemi" (Hansa Bētges pārdzejota senķīniešu poēzija).

20. gadsimta pirmajos gados Gustava Mālera autoritāte Vīnes operā ir augsta un nedalīta. Viņu arvien nopietnāk un labvēlīgāk sāk uztvert kā komponistu. 1902. gada agrā pavasarī viņš ir apprecējies ar Almu Šindleri (1879–1964) — Vīnes smalkās sabiedrības spožu pārstāvi, kurai netrūkst vīriešu uzmanības un kura vēlētos vairāk komponēt, bet Mālers īsti nevēl. Novembrī piedzimst meitiņa Marija (1902–1907). 1903. gada vasarā Mālers sāk darbu pie Sestās simfonijas.

1904. gada vasaras sākumā piedzimst Māleru otrā meitiņa Anna (1904–1988).

Alma paliek Vīnē, lai atlabtu pēc smagām dzemdībām, un Gustavs uz savu komponēšanas namiņu Maiernigā brauc viens pats. Prokrastinācijas uzplūdos viņš lasa Vāgnera un Matildes Vēzendonkas saraksti, pie klavierēm spēlē Baha, Bruknera un Brāmsa mūziku, īgņojas par sliktajiem laika apstākļiem un pārdzīvo spēcīgas bailes, ka viņam vairs nav ko teikt mūzikā — viss, klusums, komponista mūžs galā.

Jūnija beigās Mālers tomēr pamazām pievēršas komponēšanai, un, kad Maiernigā ierodas atlabusī Alma, radošais drudzis jau pilnībā pārņēmis viņas dzīvesbiedru. Šajā vasarā top divas dziesmas no cikla *Kindertotenlieder*, divi uzmetumi Septītajai simfonijai un Sestās simfonijas finmāls.

1904. gada vasaras beigās Mālers vēstulē Bruno Valteram raksta: "Pabeidzu Sesto. Man šķiet, ka esmu bijis varens. .. Mana Sestā [nākamajām paaudzēm] uzdos mīklu, ko varēs mēģināt atrisināt tikai tie, kam būs izdevies norīt un sagremot manas piecas pirmās simfonijas."

Alma Mālere saka — tā bijusi skaista, laimīga bezkonfliktu vasara. Slavenais Mālera aprakstnieks Anrī Luī Delagranžs (1924) uzsver, ka dīvainā kārtā šajā laimīgajā vasarā top Mālera daiļrades tumsnējākās lappuses.

Sestās simfonijas pirmatskaņojums notiek 1906. gada 27. maijā Esenē — Vispārējās vācu mūzikas biedrības (*Allgemeiner deutscher Musikverein*) kārtējā forumā. Šī biedrība izveidota 1861. gadā, un tās uzmanības lokā ir dzīvu laikmeta komponistu jaundarbu atskaņošana. Mālera simfonijas iestudēšanai kopā likts Esenes orķestris un Utrehtas orķestris. Paredzēti veseli septiņi mēģinājumi un vēl arī ģenerālmēģinājums.

Mēģinājumu vērotāju vidū ir daži ļoti talantīgi jaunekļi: 21 gadu vecais Albans Bergs, 28 gadus vecais pianists Osips Gabrilovičs un arī 23 gadus vecais Vīnes opernama kormeistars Klauss Pringsheims (Tomasa Manna svainis, vēlākos gados komponists un Eiropas klasiskās mūzikas propagandētājs Japānā). Vīnes operā jauneklis Klauss paradis redzēt Māleru pašpārliecinātu, prasīgu, valdonīgu. Te, Esenē, šķiet, ieradies pavisam cits Mālers — nervozs, svārstīgs, par sevi un jaundarbu nepārliecināts. Mēģinājumi norit, pieprasot orķestrim arvien vērienīgāku skanējumu. Pēc viena no pēdējiem mēģinājumiem pret Māleru tobrīd it kā draudzīgi noskaņotais Rihards Štrauss paziņo, ka instrumentācija liekoties krietni sabiezināta. Pēc pirmatskaņojuma komponistu izsauc sešas reizes, un savam maestro sirsnīgi aplaudē arī orķestranti.

Interesanti, ka Sestajai simfonijai, pēc laikabiedru nostāstiem, tiek piemērots epitets 'sātanisks'. Kad klausāmies šīs simfonijas pirmo vai ceturto daļu, liekas, var saprast, kāpēc noteiktai klausītāju daļai varētu šķist, ka te ir kas nešķīsts. Bet tad atkal piemēram, simfonijas otrā daļa — franču kinomūzika un Holivudas mīlasstāsti nobāl tās saldmes priekšā, ko piedāvā Mālers.

Ir divas tradīcijas, kā atskaņot šo simfoniju — ar Skerco kā trešo daļu

un Skerco kā otro daļu. Par Esenes atskaņojumu dažādos avotos ir dažādas ziņas. Novembrī Mālers diriģē savu Sesto Minhenē, un te jau Skerco esot atkāpies secībā pēc lēnās daļas. Pēc tam, kad Mālers nodiriģē šo darbu 1907. gada janvārī Vīnē, aprakstnieku tekstos atkal pretrunas. Vāgnera skaņdarbu jaunākajā pilnizdevumā simfonijas daļu secības problēma aplūkota izvērsti un sīkās detaļās. Neiedziļinoties tajās, var secināt, ka pamatoti rīkojas tie, kas izvēlas tādu simfonijas daļu secību, kā šīvakara koncertā.

Starp citu, pēc Sestās simfonijas atskaņojumā Vīnē 1907. gada sākumā mūzikas vēsturniekiem paveras visa tā pretrunu buķete, ko piedāvā dažādi vērtētāji. Šis pats nelaimīgais ceļojošais Skerco vienam kritiķim atgādina simfonisko fermu, turpretim cits runā par haidnisku svaigumu. Andante vienam liekas muzikāli vērtīgākā šīs simfonijas daļa, cits atkal runā par to, ka šāda mūzika var tikai atgrūst tos, kas atšķir īstu mantu no neīstas. Pirmā daļa puslīdz der visiem, savukārt, runājot par Finālu, vieni slavē loģisko konstrukciju, kamēr citi izsaka aizdomas, ka šī mūzika dzimusi agrīno zemestrīču dēmoniskajā laikmetā. Daži kritiķi uzskata, ka atšifrējuši Mālera algoritmu, sak, maršs, pastorāle, tautasdziesma, un viss — ikvienam skaidrs, kas tūlīt sekos. Komponista dotais pavārds "Traģiskā" ir izdevīgs kumoss tiem, kas šo simfoniju tiešām uzskata par traģisku neveiksmi.

Vēstulē Mengelbergam Mālers raksta, ka viņa piedāvātais cietais rieksts izrādījies nesakožams kritiķu vārgajiem zobiem. Skaidrs, ka Mālera Sestā visnesaprotamākā liekas tiem, kas gaida labi audzināta komponista veidotus tradicionālus tēmu vai motīvu izstrādājumus.

Konteksta labad piebildīsim, ka 1906. gada pavasarī, kad notiek Sestās pirmatskaņojums, Mālers ir pabeidzis Septīto simfoniju un tūlīt ķersies pie Astotās.

Latviešu vijolniece **VINETA SAREIKA** ir izvērsusi plašu un daudzveidīgu karjeru — uzstājas kā soliste, ir prestižā *Artemis* kvarteta pirmā vijole, profesore un konkursu žūrijas locekle; nupat noslēgusi savas darba gaitas kā Berlīnes filharmonijas orķestra koncertmeistare (pirmā koncertmeistare-sieviete orķestra pastāvēšanas vēsturē), kā arī ir vairākkārtēja *ECHO Klassik* laureāte. Šajā — LNSO 99. sezonā — Vineta Sareika ir orķestra rezidējošā māksliniece.

Pēc tam, kad viņa 2009. gadā Briselē kļuva par Karalienes Elizabetes Starptautiskā konkursa laureāti, Vineta Sareika aicināta sadarboties ar izciliem orķestriem — Londonas *Philharmonia*, Beļģijas Nacionālo orķestri, Pekinas simfonisko orķestri, Antverpenes simfonisko orķestri, "Lisabonas filharmoniķiem", Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri un Londonas kamerorķestri. Viņa ir sadarbojusies ar diriģentiem Andri Nelsonu, Polu Gudvinu, Gilbertu Vargu, Žanu Bernāru Pomjē un Žerāru Korstenu. Vineta Sareika regulāri muzicē slavenās koncertzālēs — Ņujorkas Kārnegija zālē, Berlīnes filharmonijā, Sidnejas koncertzālē, Vašingtonas Kenedija centrā, Londonas Vigmora zālē, Pekinas Nacionālajā skatuves mākslu centrā un Osakas Isumi zālē.

Vineta Sareika saņēmusi Latvijas Kultūras ministrijas balvu, kā arī Izcilības balvu kultūrā. Latvijas Radio 3 "Klasika" viņu vairākkārt titulējis par "Gada instrumentālisti", Sareika ir divkārtēja Lielās mūzikas balvas laureāte. Kopš 2012. gada Vineta Sareika ir pasaulslavenā *Artemis* kvarteta pirmā vijole. Ar daudzas starptautiskas balvas ieguvušo kvartetu viņa ne tikai uzstājas nozīmīgākajās pasaules koncertzālēs, bet arī veido savu īpašu koncertsēriju Berlīnes filharmonijā. Viņu ieskaņojumi tiek izdoti ekskluzīvi *Warner Classics*. *Artemis* kvarteta mūziķi ir Bonnas Bēthovena koncertzāles biedrības locekļi, Berlīnes Mākslu universitātes pedagogi un Vīnes koncertnama rezidences mākslinieki.

Kopš 2006. gada Vineta Sareika regulāri muzicē kopā ar franču pianisti Amandīni Savarī. Savulaik viņas dibinājušas *Trio Dali*, kas septiņu gadu garumā ne tikai uzvarējis kamermūzikas konkursos Ņujorkā, Osakā, Frankfurtē un Vīnē, bet arī koncertējis daudzviet pasaulē. Izdevniecībā *Fuga Libera* trio ieskaņojis divus albumus, iemantojot lielu kritiķu atzinību un iegūstot gan *Diapason d'Or* balvu, gan žurnāla *Classica* "Gada pārsteiguma" balvu, gan kļūstot par *Gramophone* redaktora izvēli. Vineta Sareika sadarbojas arī ar Ogistēnu Dimē, Ivetu Apkalnu, Florianu Bešu, Mišelu Portālu, Aleksandru Lonkvihu, Gotjē Kapisonu, Elizabeti Ļeonsku, Pīteru Donahjū, *Ebène* kvartetu, Abdelrahmānu el Bašu, Polu Votkinsu, Lorensu Paueru, Polu Mejēru un daudziem citiem.

No 2023. līdz 2025. gadam Sareika bija "Berlīnes filharmoniķu" pirmā koncertmeistare, kļūstot par pirmo sievieti orķestra pastāvēšanas vēsturē, kas ieņēmusi šo amatu. Regulāri kā vieskoncertmeistare tiek aicināta sadarboties ar Bostonas simfonisko orķestri, Amsterdamas *Concertgebouw* orķestri, Ziemeļvācijas Radio (NDR) Elbas filharmonijas orķestri, Briseles Karaliskās operas orķestri un "Briseles filharmoniķiem".

No 2010. līdz 2013. gadam bijusi Antverpenes simfoniskā orķestra galvenā koncertmeistare. Viņa ir vadījusi arī Vīnes filharmonijas Starptautisko jauniešu orķestri, Rīgas Festivāla orķestri un Santanderas Starptautisko festivāla orķestri. Vineta Sareika ir kamermūzikas profesore Berlīnes Mākslu universitātē kopš 2013. gada. No 2013. līdz 2020. gadam bijusi rezidējošā māksliniece Karalienes Elizabetes Mūzikas kapelā Beļģijā. Sniegusi meistarklases Sidnejas un Melburnas konservatorijās, Londonas Karaliskajā mūzikas akadēmijā, Nešvilas Vanderbilta universitātē, Jeruzalemes Mūzikas centrā un Veikersheimas Starptautiskajos kamermūzikas kursos. Bijusi žūrijas locekle Karalienes Elizabetes Starptautiskajā vijolnieku konkursā Briselē, Ženēvas Starptautiskajā stīgu kvartetu konkursā un Šēnfeldu Starptautiskajā stīgu konkursā Harbinā, Ķīnā. Vineta spēlē Antonio Stradivāri vijoli (1683), kuru viņas rīcībā dāsni nodevis Rudžieri fonds.

Sākoties 2026./2027. gada koncertsezonai, somu diriģents **TARMO PELTOKOSKI** kļūs par Honkongas filharmoniskā orķestra mākslinieciskovadītāju, pirms tam strādājot kā šī amata pienākumu izpildītājs 2025./2026. gada sezonā. 2022. gada janvārī viņš iecelts par Brēmenes Vācu kamerfilharmonijas galveno viesdiriģentu, kļūstot par pirmo šāda titula īpašnieku orķestra 42 gadu pastāvēšanas vēsturē. Tā paša gada maijā Peltokoski kļuva par Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra mākslinieciskovadītāju un galveno diriģentu, sākot darbu no 2022./2023. gada koncertsezonas. Drīz pēc tam arī Roterdamas filharmonijas orķestris Peltokoski pasludināja par orķestra galveno viesdiriģentu.

2022. gada augustā tolaik 22 gadus vecais Tarmo Peltokoski diriģēja savu pirmo "Nībelunga gredzena" ciklu Somijas *Eurajoki Bel Canto* festivālā. 2022. gada decembrī Peltokoski iecelts par Tulūzas Nacionālā Kapitolija orķestra mākslinieciskovadītāju.

Pēdējās sezonās Tarmo Peltokoski diriģējis Honkongas filharmonisko orķestri, Francijas Radio filharmonisko orķestri, Romas Sv. Cecīlijas orķestri, "Losandželosas filharmoniķus", Toronto simfonisko orķestri, Zviedrijas Radio filharmonisko orķestri un Gēteborgas simfonisko orķestri, kā arī Diendvidrietumvācu Radio (SWR) simfonisko orķestri Bādenbādenes Vasarsvētku festivālā un Berlīnes Vācu simfonisko orķestri. Diriģents uzstājies arī Reingavas, Šlēsvigas-Holšteinas, Verbjē un Brēmenes mūzikas festivālos, Bonnas Bēthovena festivālā un Granādas starptautiskajā mūzikas un dejas festivālā. 2023. gada aprīlī atkārtoti uzstājies *Eurajoki Bel Canto* festivālā, diriģējot Vāgnera "Tristanu un Izoldi". 2023. gada vasarā kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri iestudējis operu "Zigfrīds", savukārt 2023. gada oktobrī — "Donu Žuanu" Somijas Nacionālajā operā.

Šī gada augustā Peltokoski diriģēja Vāgnera "Dievu mijkrēsli" Rīgā. Septembrī viņš debitēja BBC Promenādes koncertā Karaliskajā Alberta zālē kopā ar BBC simfonisko orķestri, vēlāk rudenī diriģēja *La Scala*

orķestri, "Cīrihes filharmoniķus" un Izraēlas Filharmonisko orķestri. Šajā pavasarī norisinājās turneja pa Vāciju ar Tulūzas Nacionālo Kapitolija orķestri, debija ar Londonas filharmonisko orķestri un Bavārijas Valsts orķestri, uzstāšanās Luksemburgā un Briselē ar Vāgnera "Klīstošo holandieti", kā arī debija Japānā, diriģējot NHK Tokijas simfonisko orķestri. 2025. gada vasarā viņš vadīs "Parsifāla" atskaņojumu ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri.

Īstenoti sadarbības projekti ar tādiem izciliem solistiem kā Judzja Vana, Asmika Grigorjana, Matiass Gērne, Jūlija Fišere un daudziem citiem.

Līdztekus diriģēšanai Tarmo Peltokoski ir arī atzīts pianists. Viņa klavierspēle apbalvota daudzos konkursos, Peltokoski ir uzstājies kā solists ar visiem zināmākajiem Somijas orķestriem. 2023. gada oktobrī Tarmo Peltokoski parakstījis ekskluzīvu līgumu ar *Deutsche Grammophon*. Viņa debijas albums izdots 2024. gada maijā. 2022. gadā saņēmis Reingavas mūzikas festivāla Loto balvu, kā arī 2023. gadā — prestižo *OPUS Klassik* par ierakstu kopā ar Brēmenes Vācu kamerfilharmonijas orķestri.

VASKS

Pēteris Vasks on ***Vox amoris***:
'I started writing this fantasia in autumn, 2008. The 344-bar score arrived to its music end in spring, 2009. What is my message in this composition?

Vox amoris is a story about the most powerful force — love. Love has existed always and it will last forever. In my opinion, solo violin and string orchestra is the best possible formation to sing a story of love. The composition consists of a single movement which starts with a muted string tremolo. Then starts the violin solo — inquiring, searching, until in blooms into a sweeping cantilena, supported subtly by the string orchestra. *Cadenza I* conjoins the introductory cantilena with the central part of the composition, which consists of two waves of sound. The first one is silent and hasteless at first, then grows in power, then reduces again. The second one is broader, more dramatic.
The solo becomes more complex, and the orchestra has a more active role. *Cadenza II* introduces the culmination. Here the violin and orchestra unite to sing a common song at a high register and with maximum intensity. The opening themes appear against a dim pedal point backdrop. The solo violin sings the love theme for the last time and then gradually gades away into silence and hope.
I wrote *Vox amoris* for Richard Tognetti and the Australian Chamber Orchestra. They premiered the composition on 14 October 2009 in Sidney. Hopefully, *Vox amoris* will resonate with the audience and make the world (at least slightly) more open to love.'

MAHLER

The American music critic Alex Ross observes that "no Mahler myth is more moth-eaten than the one that he was neglected in his own time". Indeed, critics almost always find something to criticise, yet the public of his time receives Mahler's symphonies rather favourably. According to Ross, Mahler — prone to inflated pathos — feels that he is an "untimely one" and that his true time is still to come. Yet, at the same time, this rather short, "muscular hawk of a man" (as Ross describes him) cares mightily about the reception of his works by contemporary listeners. The American conductor Leon Botstein writes: "In his mature years, Mahler experienced far more triumph than defeat and more enthusiasm than rejection by audiences."

It is well known that Leonard Bernstein liked to see himself as the resurrector of Mahler's music after half a century of silence. This is, of course, an exaggeration. Almost immediately after the composer's passing, *Das Lied von der Erde* and the Ninth Symphony receive their premieres. In 1924, two movements from the unfinished Tenth Symphony are performed in Vienna. Bruno Walter, Otto Klemperer, and Willem Mengelberg continue to conduct Mahler's symphonies. In the United States, Mahler is promoted by Leopold Stokowski and, especially, Aaron Copland. In the British Empire, reception is more critical — for instance, the prominent music critic George Bernard Shaw considers Mahler's symphonies second-class music, and he is not alone in this view. Nevertheless, claiming that Mahler is not performed would be inaccurate. Even if the Nazis label Mahler a degenerate, in the late 1930s, before their takeover, Mahler's reputation in Austria is comparable to that of Wagner in Germany.

The 1950s see a revival of interest in Mahler, largely due to the advent of longer-playing records that bring his extended symphonies into domestic reach. Then comes 1960, the centenary of Mahler's birth, ushering in Leonard Bernstein's rise to fame as an interpreter of Mahler's music.

Mahler's oeuvre includes an early piano quartet, a sketch for an opera, a respectable number of songs — including the celebrated cycles *Des Knaben Wunderhorn*, *Lieder eines fahrenden Gesellen*, and *Kindertotenlieder*, among others — nine completed symphonies (to which the massive *Das Lied von der Erde* is often justifiably added), and one unfinished symphony later completed by others, as is often the case.

At the turn of the century, when the public begins to recognise Mahler as a composer, he holds the post of conductor and director of the Vienna Court Opera. To obtain this position, Mahler — born into a Jewish family in the Bohemian town of Iglau (now Jihlava) — must convert to Roman Catholicism. The Vienna Court Opera ranks among the leading European opera houses of its time, and Mahler becomes one of the most influential

opera conductors and a visionary in operatic staging.

Occupied with his direct duties throughout the winter season, Mahler dedicates his summers to composition, retreating to specially built composing huts in idyllic locations: first in Steinbach (between Linz and Salzburg), the second in Maiernigg (near Klagenfurt), and the third in Toblach (in present-day northern Italy, between Salzburg and Bolzano).

Mahler's first four symphonies are clearly programmatic, with three of them featuring vocal movements — listeners do not need to guess at their meaning. With the Fifth Symphony begins a new creative phase: the protagonist (if there is one) is now portrayed through solely symphonic means. The director of the Vienna Court Opera enjoys being seen as somewhat enigmatic. Mahler returns to text in the Eighth Symphony (closing scene of Goethe's *Faust*) and *Das Lied von der Erde* (Hans Bethge's adaptations of classical Chinese poetry).

In the early 20th century, Mahler holds uncontested authority at the Vienna Court Opera. He is also perceived more seriously and favourably as a composer. In early spring 1902, he marries Alma Schindler (1879–1964), a prominent figure in the Viennese high society, who enjoys considerable male attention and aspires to compose more herself — an ambition Mahler does not entirely support. In November, their daughter Maria (1902–1907) is born. In the summer of 1903, Mahler begins work on his Sixth Symphony.

In early summer 1904, the Mahlers' second daughter Anna (1904–1988) is born. Alma remains in Vienna to recover from the difficult labour, and Gustav travels alone to his composing hut in Maiernigg. Procrastination leads him to read correspondence between Wagner and Mathilde Wesendonck, play Bach, Bruckner, and Brahms at the piano, complain about poor weather, and suffer from overwhelming fears that he has nothing more to say in music — that's it, his life as a composer is over.

By late June, however, Mahler gradually returns to composition, and when the recovered Alma arrives in Maiernigg, creative fever has already taken full hold of her husband. That summer, he composes two songs from *Kindertotenlieder*, two sketches for the Seventh Symphony, and the finale of the Sixth.

In a letter to Bruno Walter at the end of summer 1904, Mahler writes: "I have finished the Sixth. I believe I have been great... My Sixth will propound riddles the solution of which may be attempted only by a generation which has absorbed and truly digested my first five symphonies."

Alma Mahler recalls the summer as beautiful, happy, and free of conflict. Mahler's distinguished biographer Henry-Louis de La Grange (1924) remarks that, paradoxically, this joyful summer produces the darkest pages of Mahler's output.

The Sixth Symphony premieres on 27 May 1906 in Essen, at a forum of

the General German Music Association, founded in 1861 to promote performances of new works by living composers. The symphony is interpreted by the combined orchestras of Essen and Utrecht after seven rehearsals in addition to a dress rehearsal.

Among the rehearsal observers are several gifted young men: 21-year-old Alban Berg, 28-year-old pianist Ossip Gabrilowitsch, and 23-year-old Klaus Pringsheim, chorus master at the Vienna Court Opera (and brother-in-law of Thomas Mann, later becoming a composer and a champion of European classical music in Japan). At the Vienna Opera, Pringsheim is used to seeing Mahler as self-assured, demanding, and overbearing. In Essen, however, he encounters a different Mahler — nervous, hesitant, and uncertain about both himself and his new work. With each rehearsal, he demands ever greater musical grandeur from the orchestra. After one of the final rehearsals, Richard Strauss, at the time seemingly friendly towards Mahler, remarks that the piece feels "over-instrumented". After the premiere, Mahler returns to the stage six times to the heartfelt applause of both the audience and the orchestra.

Curiously, contemporary accounts refer to the Sixth as "satanic". Listening to the first or fourth movements, one might understand why certain listeners might perceive something unholy. However, even French film scores and Hollywood romances are no match for the sweetness of the second movement.

Two traditions exist regarding the ordering of the movements — one places the scherzo third, the other second. Sources offer conflicting reports about the Essen performance. In November, Mahler conducts the Sixth in Munich, where the scherzo reportedly follows the slow movement. After the author conducts it again in Vienna in January 1907, accounts once more diverge. The matter of movement order in the symphony is treated in exhaustive detail in the latest edition of Mahler's entire oeuvre. Without delving into the intricacies, one may conclude that the order presented in tonight's performance is a reasonable choice.

Incidentally, after the 1907 performance of the Sixth in Vienna, music historians encounter the full scope of contradictions offered by its various critics. That same ill-fated wandering scherzo reminds one reviewer of a symphonic farm, while another praises its Haydnesque lightness. The andante strikes one critic as the most musically valuable part of the symphony, another insists such music can only repel those capable of distinguishing the genuine from the false. The first movement satisfies more or less everyone, and, as for the finale, some laud its logical construction, while others suspect this music of having been born in the demonic epoch of early earthquakes. Some critics believe they have cracked Mahler's code — march, pastoral, folksong — and that's it, anyone can predict what comes next. The nickname Tragic provided by the composer is conveniently used by those who indeed consider this symphony a tragic failure.

In a letter to Willem Mengelberg, Mahler writes that his opus "seems to be yet another hard nut, one that our critics' feeble little teeth cannot crack". Clearly, Mahler's Sixth appears most incomprehensible to those who expect a well-mannered composer producing traditional developments of themes or motifs.

For context, let us add that in the spring of 1906, when the Sixth premieres, Mahler has already completed the Seventh Symphony and is about to embark on the Eighth.

Latvian violinist **VINETA SAREIKA** has built a broad and diverse career: as a soloist, as the first violin of the renowned *Artemis* Quartet, as a professor, and as competition jury. She has just concluded her tenure as the Concertmaster of the Berlin Philharmonic Orchestra (the first woman concertmaster in the orchestra's history), and she is the winner of several *ECHO Klassik* awards. Vineta Sareika is the LNSO's artist-in-residence for the orchestra's current — 99th — season. After becoming a laureate of the Queen Elisabeth Competition in Brussels in 2009, Sareika has been invited to perform as a soloist by renowned orchestras such as the London Philharmonia, Belgian National Orchestra, Beijing Symphony Orchestra, Antwerp Symphony Orchestra, Lisbon Philharmonic, Latvian National Orchestra and London Chamber Orchestra. She has worked with conductors such as Andris Nelsons, Paavo Järvi, Paul Goodwin, Gilbert Varga, Jean-Bernard Pommier and Gérard Korsten on famous stages like Carnegie Hall, Berlin Philharmonie, Sidney Recital Hall, Kennedy Center Washington, Wigmore Hall London, National Centre for the Performing Arts Beijing or Isumi Hall Osaka.

Vineta Sareika has received the Award of the Ministry of Culture as well as the Excellence Award in Latvia, she has been named several times the Instrumentalist of the Year by the Latvian Radio and was recently honored with the Great Music Award, the most prestigious cultural award of the country.

Since 2012, Vineta Sareika is the primaria of the *Artemis* Quartet, currently on

a break. Laureat of international prizes, member of the 'Verein Beethoven-Haus' of Bonn, the Quartet has performed in the main concert venues in the world, produced its own concert series in Berlin Philharmonie, Vienna Konzerthaus and Munich Prinzregententheater and recorded exclusively for Warner Classics.

Since 2006, Vineta performs regularly together with the french pianist Amandine Savary. They were both founding members of *Trio Dali*, in which a productive seven years long collaboration led to success in competitions in New York, Osaka, Frankfurt and Vienna, two recordings for *Fuga Libera*, highly acclaimed by the critics (*Diapason d'Or*, Choc of the Year of Classica, Editor's Choice of Gramophone) and successful concerts worldwide. Vineta also collaborates with artists such as Augustin Dumay, Iveta Apkalna, Florian Boesch, Michel Portal, Alexander Lonquich, Gautier Capuçon, Elisabeth Leonskaya, Peter Donohoe, *Quatuor Ebène*, Abdel-Rahman El Bacha, Paul Watkins, Laurence Power or Paul Meyer. Vineta Sareika is the first woman in the history of the Berlin Philharmonic to hold the first concertmaster position (from 2023 to 2025). She is regularly invited as guest concertmaster by the Boston Symphony, Amsterdam Concertgebouw Orchestra, NDR Elbphilharmonie Orchester Hamburg, Brussels Royal Opera Orchestra and the Brussels Philharmonic. From 2010 to 2013 she was the principal concertmaster of Antwerp Symphony Orchestra. She has also led the Vienna Philharmonic International Youth Orchestra, the Riga Festival Orchestra and the Santander International Festival Orchestra.

Vineta Sareika is teaching chamber music at the Universität der Künste Berlin since 2013. From 2013 to 2020, she was Master in Residence at the Queen Elisabeth Music Chapel in Belgium. She has given masterclasses at the Sydney and Melbourne Conservatories, London Royal Academy of Music, Nashville Vanderbilt University, Jerusalem Music Center and Weikersheim International Chamber music course. She has been invited to serve as a jury member at the Queen Elisabeth Violin Competition, Geneva International Chamber Music Competition, Schoenfeld International String Competition in Harbin, China. Vineta Sareika plays an Antonio Stradivari violin (1683), generously on loan to her from the Ruggieri Foundation.

Finnish conductor **TARMO PELTOKOSKI** will become the Hong Kong Philharmonic Orchestra's Music Director beginning in the 2026/27 season, after serving as Music Director Designate in 2025/26. He was awarded the title "Principal Guest Conductor" of The Deutsche Kammerphilharmonie Bremen in January 2022, the first conductor to hold this position in the orchestra's 42-year history. In May 2022, Peltokoski was named Music and Artistic Director of the Latvian National Symphony Orchestra. He started his term in the 22/23 season. He was subsequently named Principal Guest Conductor of the Rotterdams Philharmonisch Orkest. In August 2022 at the age

of 22, he completed his first Wagner Ring cycle at the *Eurajoki Bel Canto* Festival. In December 2022, Peltokoski was announced as Music Director of the Orchestre National du Capitole de Toulouse. In recent seasons he made debuts with the Hong Kong Philharmonic, Orchestre Philharmonique de Radio France, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Los Angeles Philharmonic, Toronto Symphony, Swedish Radio Symphony Orchestra and Göteborgs Symfoniker as well as SWR Symphonieorchester at Pfingstfestspiele Baden-Baden and with Deutsches Symphonie-Orchester Berlin. Summer festival debuts include Rheingau Musik Festival, Schleswig-Holstein Musik Festival, Beethovenfest Bonn, the Verbier Festival, Musikfest Bremen and *Festival de Música y Danza* Granada. Tarmo Peltokoski returned to *Eurajoki Bel Canto* Festival to conduct Tristan und Isolde in April 2023. In summer 2023 he conducted Siegfried with the Latvian National Symphony Orchestra and Don Giovanni at the Finnish National Opera in October 2023. In August 2024 Peltokoski conducted Wagner's *Götterdämmerung* in Riga. In September he made his BBC Proms debut at Royal Albert Hall with the BBC Symphony and later in the fall conducted Filarmonica della Scala and Philharmonia Zürich as well as the Israel Philharmonic Orchestra. In the spring of 2025 he toured Germany with Orchestre National du Capitole de Toulouse, make his debut with the London Philharmonic Orchestra and Bayerisches Staatsorchester, conduct Wagner's *Der Fliegende Holländer* in Luxembourg and Brussels and will make his Japan debut conducting the NHK Symphony. In the summer of 2025 he will be conducting *Parsifal* with the Latvian National Symphony Orchestra. He has worked with soloists including Yuja Wang, Asmik Grigorian, Matthias Goerne, Julia Fischer, Golda Schultz, Martin Fröst, Patricia Kopatchinskaja, Janine Jansen, Martin Helmchen, Leonidas Kavakos, Camilla Nylund and Sol Gabetta.

Tarmo Peltokoski began his studies with professor emeritus Jorma Panula at the age of 14 and studied with Sakari Oramo at the Sibelius Academy. He has also been taught by Hannu Lintu, Jukka-Pekka Saraste and Esa-Pekka Salonen. Also an acclaimed pianist, he studied piano at the Sibelius Academy with Antti Hotti. His piano playing has been awarded at many competitions and he has appeared as a soloist with all major Finnish orchestras. In October 2023 Tarmo Peltokoski signed an exclusive recording contract with *Deutsche Grammophon*. His debut album was released in May 2024. In 2022 he received the Lotto Prize at Rheingau Musik Festival and in 2023 he received the *OPUS Klassik* for his recording with The Deutsche Kammerphilharmonie Bremen. In addition Tarmo Peltokoski has also studied composing and arranging, and especially enjoys music comedy and improvisation.

LNSO ŠOVAKAR | LNSO TONIGHT

Vieskoncertmeistare | Guest Concertmaster
Veerle Houbraken

Pirmās vijoles | I violins
Aleksejs Bahirs, Sandis Šteinbergs, Darja Smirnova, Ilze Kirsanova, Inese Štrāle, Aija Frišenfelde, Liene Neija-Kalniņa, Vizma Laura Agloniete, Indulis Cintiņš, Oskars Siliņš, Margarita Ogibalova, Konstantīns Paturskis, Lāsma Vītola

Otrās vijoles | II violins
Andrejs Jegorovs, Arvīds Zvagulis, Ilze Pence, Agnese Stalidzāne, Beāte Račko, Raimonds Melderis, Anete Liberte, Liene Briede, Agnese Kanniņa, Rūdolfs Miķelsons, Marta Jurjāne, Darja Kuzma

Alti | Violas
Pēteris Trasuns, Ināra Brīnuma, Arigo Štrāls, Liene Martinsone, Katrīna Krašauska-Krauze, Inga Ozoliņa, Einārs Roževics, Lauma Visendorfa, Tatjana Ļebedeva, Paula Kronentāle

Čelli | Cellos
Diana Ozoliņa, Dace Zālīte-Zilberte, Jānis Rinkulis, Zane Guļāne, Ainārs Paukšēns, Mārtiņš Turss, Emma Aleksandra Bandeniece, Maksims Skibickis

Kontrabasi | Double basses
Oskars Bokanovs, Kristaps Pētersons, Viktors Stankevičs, Haralds Arnis, Gustavs Vilsons, Dāvis Vilks

Flautas | Flutes
Maija Zandberga, Ilze Urbāne, Anete Toča, Egija Sproģe, Terēza Tīrmane

Obojas | Oboes
Egils Upatnieks, Dainis Cimermanis, Mārtiņš Dovmanis, Jana Zeļenska, Pauls Kristaps Reinis

Klarnetes | Clarinets
Mārtiņš Circenis, Mareks Pinta, Sigurds Lallo, Agnese Skrastiņa, Alise Gavare

Fagoti | Bassoons
Jānis Semjonovs, Normunds Zvejnieks, Raimonds Gulbis, Elza Rubene, Reinis Burkins

Mežragi | Horns
Artūrs Šults, Māris Evelons, Mārcis Kalniņš, Miks Bankevics, Kalvis Etkins, Guntis Kronītis, Renārs Šteinbergs, Kārlis Matīss Lignickis

Trompetes | Trumpets
Jens Emil Holm, Mārtiņš Zujs, Kristians Kalva, Andris Ābelīte, Bruno Ančāns, *Kasper Knudsen*

Tromboni | Trombones
Kaspars Majors, Artūrs Hrustaļovs, Māris Zondaks, Laura Muceniece

Tuba | Tuba
Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti | Percussion
Edgars Vaivods, Elīna Endzele, Mikus Bāliņš, Elvijs Endelis, Ernests Mediņš, Elīss Balceris

Taustiņinstrumenti | Keyboards
Evelīna Jēkabsone

Arfas | Harps
Ieva Šablovska, Elizabete Gulbe